

Nobilis idők

Életünkben oly sok időt töltünk el úgy, hogy egyedül hagyjuk magunkat – azaz, nem figyeljük kívülről is, mit teszünk. Ha felveszünk egy csészét az asztalról, azt kell magunkban mondani, hogy felveszek egy csészét az asztalról. Még jobb, ha úgy mondjuk: látom, hogy felveszek egy csészét az asztalról. Az ember ül és hallja, hogy a felesége a körömrészelővel bontja a leveleket. Számlák lesznek, állapítja meg. Veszekedés lesz, teszi hozzá, miközben halkán kifordul az ajtón.

Bert megjelent a kapuban, átsétált a téren, majd a Pénzjegynyomdánál befordulva négysaroknyit gyalogolt. A járásán is látszott, hogy semmihez sincs kedve. Apró és gyors léptei megritkultak és megnyúltak, szapora szívverése buborékokat lött föl a torkáig, gyors lélegzetvételre, köhögésre kényszerítette. Naponta próbálják heccelni az infarktus előjeleivel, hogy egyszer majd a nyílt utcán végzi, de az elmúlás mindig annyira távoli, mint a gyermekkori félelmek; például az a félreeső kapualj, ahol harminc éve vérfoltot látott. Elgondolkodva vágott át a parkon, a murván egy véres köpet vöröslött, a villanyoszlopon szél mozgatta, félig levált kortes plakát integetett.

Meddő kapcsolatban élt immár hét éve; Bert utánanézett, a WHO szerint egy év után kapják a bélyeget, beleégetik a homlokukba. Úgy érezte, mindenki őt figyel, ez elég volt ahhoz, hogy ő is figyelni kezdje magát. Órákat töltött azzal, hogy visszakeresse, merre járt aznap, kivel találkozott, ki láthatta a sebeit. Igyekezett felidézni, ki jött túl közel hozzá, emlékezni akart az öltözetükre, illatukra, arckifejezésükre; de az időjárás generatív szerepe is izgatta: szerinte ugyanis a hőmérséklet, a szélerősség, a páratartalom és a többi mutatószám igen szemléletesen emelik ki a találkozások érdemi mozzanatait. Általában este az ágyban összegezte a napját, sok mindennel árthatott volna még magának, de erről a vesszőfutásról nem tudott lemondani.

A nők szeretik a szép szavakat, de gyorsan el is felejtik. Bert rég elhagyta ragyogó mondatait, tenni pedig nem volt mit; elment az orvosi centrum laborvizsgálatára, kikérdezték, megvizsgálták, megnézték a spermaképét, előtte öt napig nem üríthetett ondót. Nem esett a nehezére. Luri nem kapacitálta, a felesége, Bertha pedig már régen nem. Luri lemondó arckifejezésétől jobban tartott, nem csak azért, mert Leopoldnak, a párt egyik kommunikációs agytrösztjének, Bert főnökének volt a lánya. Felkavarta a fiatal nő arcbőrének lunatikus színe, vonzotta az ujját, simogatni akarta; annak ellenére, hogy az arc eleve a nyilvánosság elé tárt felület, azt kellett gondolnia, hogy a Lurié folyton *lelepleződik*. Mármint az üressége, hogy csak a tálkányi porcukor vagy a hómező fehérsége vakítja, sivárságával minden érintésekor felébredtve benne az életösztönt, hogy a figyelmét kissé feljebb terelje, a hómezőbe csapódott meteoritához, a fekete szeméhez. Nem mondhatná, hogy félt tőle, de séta közben mindig feljebb fogta Luri kezét: egyik ujját az orsócsonton futó verőérre helyezte.

A gazdag lány fegyverletétele pártszerű körülmények közt zajlott. A joghallgató Luri apjánál vett részt nyári munkán a rá szabott, neki kitalált kommunikációs tréningben. Senki sem merte megközelíteni, ha ránéztek, a következményeket látták. Egy éve történt, hogy Leopold kisfia hat hónapos korában meghalt, a korábbi házasságából

született megfejthetetlen, elrontott lány maradt neki; Luriról egyszer azt mondta Bert előtt, hogy az csak kérdezni és csókolózni szeret. Egy bátor férfi helyzetét megkönnyíthette, ha felfigyel erre a finom engedményre, de Bert világ életében szenvedett a defektusai miatt, a primer kihívásokat eleve kizárta, a továbbiakhoz pedig segítséget hívott. Most azonban valami azt súgta benne, hogy az akció megúszható, jóra fordulhatnak a dolgai. Minderre nem abból következtetett, hogy a lány állítólag szeret csókolózni. Nem volt ráírva, és az apák anyai marhaságot akarnak a lányuk mellé adni, ki tudja, milyen megfontolásból. Ha Luri szeret is kérdezni és csókolózni, úgy látszott, hogy sem a válaszok, sem a kézre eső választás nem hozza lázba. Ennek ellenére már az első nap után nem volt kérdéses, hogy a nő ki mellett tette le a voksát, csak azt kellett tisztázni még, miért történt mindez; Bert nem azt akarta megtudni, hogy a lány hová tette a szemét, hanem inkább arra volt kíváncsi, kit kíván büntetni a döntésével.

A csapatépítő tréning első délutánján már Lurival teniszezett. A vörös salakon megejtően szép volt a lány, a nagy meleg ellenére kapucnis, színes filmnyomással bőven díszített teniszruhában játszott, a felsőajkán többször átszaladt a nyelve, mintha az orrába akarna túrni, és Bert kísértést érzett, hogy megkérdezze, ebben az áldott munkában részt vehetne-e. Este egy elegáns pubba mentek, ahol a tarka tiffany lámpák fényében végképp elárvultnak érezte magát, míg Luri a poharába mártott ujjal le nem fröcskölte. Sárgadinnye színű koktélról volt szó, Bertnek az ujjával kellett volna leválasztani egy cseppet az arcán ereszkedő léből, majd lenyalni az ujját, de ez, számba véve az asztalnál ülők irigységét, és alig visszafogott gyűlöletét, még azt a látszatot kelthette volna, hogy nem tart tőlük. Ráadásul ránézett a lányra, s a mosolyából is látszott, hogy az incselkedésében egyelőre sok az esetlegesség. Aztán a melegtől vagy a hitvány kotyvalékoktól Bertnek felkavarodott a gyomra, kiment a ház elé, felnézett, fel akart olvadni az égbolt egyöntetű feketeségében, kioltani Luri világító arcának emlékét. Kis idő múlva a pub falának dőlve csókolóztak, majd Luri másnap reggel felhívta mobilon; Bertha katonás fegyelmel háritotta a férje szemében megvillanó rémületet – az időpont nem volt neki megfelelő az ütközetre. A helyzet az volt, hogy sok hazugsággal kellett volna leszámolniuk, s ha az ember ilyenkor átnézi a dolgait, azt se tudja, mihez fogjon.

Luri kedves hellózása a telefonban, és a nyilvánvalóan törzshelynek számító pub újbóli kijelölése, ezek jelentették az első lépcsőfokot, egyben az utolsót is, mert ez a lány azonnal odaadta a lelkét annak, akit szeretett. Pár napig ez ment, tenisz, izzadás, koktélok, csókok; némi bizonytalanság csak akkor kerülgette, amikor látta, milyen erőseket tud ütni a lány, mennyire ösztönösen durva a hálónál. Bertnek nem volt hajlama arra, hogy az erőben stílust fedezzen fel, persze nem is kutatta a megfelelő alkalmakat, ahol gyakorlatozhatott volna – bárki mást hitetlenkedéssel töltött volna el, ha Bert elmondja, őt a politika még mindig a felszabadító szellemi méltóság megnyilvánulásaként érdekli. Luri viszont konzekvens természeti erőkről lihegett neki két csók között, azokról, amelyeknek foglyai és haszonélvezői ők is. Ellenállhatatlan volt, amikor lihegett. Sosem pirult ki, csak gyorsabban vette a levegőt és izzadt, amikor csókolózott, amikor teniszezett, amikor a hálóhoz jött kezét fogni. Bert mérgesen szívta vissza az orrából a folyós taknyot, jó nagyot lendült az orrán a szemüvege, míg odakocogott, de a kezét mégis boldogan nyújtotta át a hálón, és amikor tenyerébe simultak a vékony és nyirkos ujjak, gondolatban már a koktélt és Luri nyálát nyelte.

És Luri bőven adott neki mindkettőből, e tekintetben még a Bert sikerén felbuzduló kanok versenyét is korlátozta, aminek pedig nagy-nagy szószólója volt az esti kocsmai vitákon. Csak az szegény, mondta egyszer, aki nem akar gazdag lenni. Úgy értette, hogy az elnyomottakat megigézi a hatalom, és ebben a tetszhalotti állapotban csak annyi telik tőlük, hogy kikérjék maguknak: nekik nincsenek gondolataik! Bert az ijedségtől hideg fülcimpákkal hallgatta, hogy ha képes kikapcsolni az agyát, mennyire az apja lánya Luri, a sovány hülyeségek, a beszédtechnika, a pattogó hadarás, s mindvégig egy merénylő ravasz rejtőzködése.

Luri rajongott Bertért; magasról tett arra, hogy a kiválasztottja nős, de azt egy pillanatra sem veszítette szem elől, hogy az apja a főnöke. A párt egy különös élőlény, mondta egy brosúra komolyságával, szorosan együtt dobbanó szívek gazdateste, és ha Bert jó szakember, hiszen azt gondolta Luri, hogy a politika egy szakma, akkor képes az ő szívét is magához emelni. Valamiből arra következtetett, hogy Bert kedveli az extravaganciát, erre kendővel kötötte le a haját és kerékpáros kesztyűben érkezett a találkozóra. Hogyne imponált volna ez egy olyan férfinak, mint Bert, aki legalább érezte, hogy történik vele valami, néha csak megállt Luri előtt, és hosszan, elgondolkodva nézte. Ha osztozik a vágyában, latolgatta, a nő erkölcsileg ízekre fogja szedni. Ha kilép a bontakozó kapcsolatból, a világ dolgai megmaradt szépségükkel sosem tudnák megvigasztalni, Berthát például azonnal el kellene hagynia. És akkor már nem csak a gyermektelenség miatt. Nemrég fel kellett hívnia egyik volt munkatársnőjét, akinek mindig is irigyelte a tehetségét, tartott az éles esztől. Átment egy üres irodába, ha megszegyenülne, ne legyen tanú. Nyomogatta a készülékén a gombokat, majd a fülétől kissé eltartva a telefont hallgatta, hogy a hívása célba ér. Készséges akart lenni és informatív, de semmiképp sem alázatos. Erre mi történt? A nő egykor mesteri árnyalatokkal díszített orgánuma elcsukló könyörgéssé silányult, mögüle két csecsemő harsogott, és Bert belekóstolhatott, mi az állandósult instabilitásnak, a káosznak a lényege. Amikor letette a telefont, megkönnyebbülten sóhajtott föl: de hát mi közöm nekem a bűnbánathoz!

Lurival dugni jó és tiszta ügy, minden ügy volt testhezálló, hogy alig kellett valamin igazítani. Teherbe nem ejthette, ennek ellenére megbeszéltek, hogy a lány rendben védekezzen, meg kellett beszélniük, lelkére kellett kötnie, hiszen csak nem árulhatja el neki, hogy egy csökkent értékű példánnyal hozta össze a sorsa. Azt mondta neki, hogy egy lány a tulajdonképpen súlyát azzal kapja meg, ezzel nő a férfi fölébe, hogy felelősen bánik a testével. Bert felelősség tehát erre is kiterjedt, hogy miközben megvédte érdekeit, még nevelt is. Hiába, csodálkozott el gyakran a leleményességén, minden új helyzet voltaképpen olyan régi.

Semmilyen lelkifurdalása nem volt az információ visszatartása miatt, hiszen volt a spermájában hímivarsejt, csak súlyosan csökkent a számuk; meggyötörten mosolygott, amikor elolvasta a centrum szolgáltatási kiadványában, hogy az automata eredményét kézi számlálással is kiegészítik. Kérhetném-e, hogy számolják újra, viccelődött kedvetlenül a halálosan száraz ápolónővel, s felrémlt benne a négy évvel azelőtti szavazóköri sakkozás, mellyel nevet szerzett a nagy tolongásban. Négy év kellett ahhoz, hogy a mai szintre jusson, pontosan ez a négy év, hitetlenkedett Bert, amikor minden egyéb összeomlott körülötte. A főnöke egy nagy párt purgatóriumában dolgozott, persze nem afféle személyzetis munka volt ez, a politikában minden máshogyan van. Talán igaz, hogy a legfontosabb terület volt az övék,

itt osztották ki a jövőbeni szerepeket, melyek nem rossz, azaz pokolra való és jó, azaz mennybe meneszthető emberek között tettek különbséget, hanem az időlegetesen szükségessé vált taktikai áldozatok fölött rendelkeztek. Hasonló volt ez a castingokhoz, szerepekhez kerestek embereket, akik dolguk végeztével visszatérhetnek majd eredeti állományukba. Tegyük fel, kellett egy rossz ember, aki bevállal valami stiklit, s akit majd később újra keblükre ölelhetnek, vagy egy, aki hirtelen megoldást talál valamire, s akit később majd csendben le lehet menekíteni a rivaldáról. Nem annyira szövevényes az egész, csak érzék kellett hozzá, ráadásul számon kérni sem lehetett őket, mivel munkakörüknek nem volt rögzített szabályrendszere. A lelkekben turkáltak, a lelkeket manipulálták, legelőbb a sajátjukat, hiszen valahol el kell kezdeni, majd a munkatársaikét, végül a népét, gyakran behunyt szemmel, gondolatátvitellel, mert nyomok nem maradhattak. Bizalmi állás volt, jó néven vették, ha az újonc a párt nevét a fenekére tetováltatja.

Szolgálatuk témák szerint szerveződött, Leopold pedig témafelelős volt, egy szűk kör, különös fából faragott társaság tartozott alá. Amikor bejött a mozikba a *Becstelen brigantyk*, azonnal mondogatni kezdték, hogy ők a különítményesek. Bert ennek az ideológiai magaslatnak a peremén kapaszkodott meg, bejárta a lépcsőfokokat, s pár hónapja kiemelték. Bizalmi állás volt, mondhatni, a fenekén már nem volt hely több tetoválásnak, tanult volt és diplomatikus, önérzetesség és alkalmazkodás helyes arányával, olyan, akit a hatalom nem tesz hangossá. Szóba sem jöhettek a *könyvek*, nem volt tere Jézusnak, Hitlernek, se Marxnak, de még *Az alkotmányos alapisméreték könyvének* sem, címlapján a dombornyomásos parlamenttel. Mindig csak egy ügy lebegett csukott szemük előtt, az éppen aktuális, aminek mindent alá kellett rendelniük. Nem láthatták át, miről van szó, teljes egészében sosem tudták, mit miért kell megszervezniük, de a nagyság ott tündökölt a részletekben. Leopold jó főnök volt, belelátott Bert lelkébe, kikérdezte, majd megígértette vele, hogy nem lesznek titkai előtte.

Luri azonban sok mindent titkolhatott a világ előtt, egy napon ugyanis azzal fogadta Bertet, hogy terhes. A csuklóján színes party-karszalag, hajgumival lazán összefogott haj. Jobbjával futólag a hasára mutatott, nehogy félreérthető legyen. Péntek délután volt, és a péntek délután egyébként is olyan, hogy ég tőle a kebelben bizonyos tűz. Luri hozzátette, hogy szólt az apjának is, hiszen nincs semmi az életében, amit ne oszthatna meg vele, mire Bert felnyögött. Túlzásokkal kellene ecsetelnie az odaadását, azonosulásra való készségét, sürgette magát Bert, de egy árva szó sem jutott eszébe, nemhogy a visszacsinálható megoldás. Na álljunk csak meg, mondta azért mégis bizakodva, az én számaim... – kezdte, de azonnal megakadt, valahol olvasta ugyanis, hogy az ember háromszáz csonttal születik, de felnőtt korára csak kétszázhat csontja marad, és már akkor sem értette, hová a fenébe tűnt a többi, most viszont felsejlett benne, mi van, ha e logikát követve beindulhatnak ellentétes irányú folyamatok is, és itt nyilván a hímvarsejtszámairól akart szólni, közben azonban valamiféle kis boldogságon kapta magát. De hát nem lehet, mondta rögtön utána Bert, egyelőre csak magában, vagy mégis lehet?

Leopold belátó volt, megvan a megoldás, nyugtatta Bertet, csak még nem mondhatja el. Ennyi luxusa lehet egy főnöknek. Ült a bőrfoteljében, jobbjában országalmaként tartotta kávécsészéjét. Azt mondta, nagyon úgy néz ki, hogy a kívánatosnál közelebb kerültek egymáshoz. Közben folyamatosan ütögette a kanálkával a karimát. Közelebb kerültek egymáshoz, mint szabadna, s ezért haragszik,

hogyne haragudna, de ő olyan ember, akinek a család is csak egy munkahely. Gyorsan az órájára nézett, talán fontos dolga lett volna valamelyik munkahelyén, ráncolta a homlokát, meg kellett szerkesztenie azt a tengelyt, amely körül a teendői forognak. Beljebb már nem akart volna kerülni Bert, ezért nagyon csendben volt.

Fontos teendők, ha birokra kelnek, ugyebár, kiáltott fel egészséges örömmel a hangjában Leopold, s a csészét az asztalra csúsztatva felállt. Most mennie kell, de ha Bert gondolja, tartson vele, majd valamennyi közbeeső lépést megtervezik szépen. Halvány csíkos luxus zakója azonnal tudta, mit kell tennie, szolgálatkészen követte a férfi mozdulatait, sőt, Bert úgy látta, hogy néhány alkalmoszerű gyűrődésével inkább mintegy megelőlegezte azokat. Az ilyen teljesítményért még irigykedni sem volt érdemes. Kifordultak a kapun, Bert is szaporázta a lépteit, aztán felvette az Audi melletti formáját, úgy működött, mint egy luxus zakó, és erre nyomósabb oka volt, mint a kifinomult szövetnek, nyitotta az ajtót. Ül csak be, mutatott maga mellé a főnök.

A beszélgetés egyoldalú volt. Ismered X fiát, kérdezte Leopold, közgáz, majd jog, és most mit csinál? Hagyta beszélni a gps-t, majd egy erőteljes kormánymozdulat után Bertre meredt: vőfélyszövegeket gyűjt. Az apja nem sokkal előtted hívtott, segítsek neki. Jó szervező a gyerek, csak eltévedt valahogy. Bert annyiszor hallott ilyenekről, hogy már nem is unta, eltévedni látszó fiatalok, öntörvényűség és kritikailag elsajátíthatatlan felfogások, mit kell ezen ennyit agyalni, a gyökereken kívül semmi nem nő lefelé, és kész. Bertha jutott eszébe, aki annyit görnyed a könyvei fölött, gyakran éjjel is másol és jegyzetel, a reggelinél pedig megpróbálja ütköztetni a férje tapasztalatait Mikszáth országgyűlési karcolataival. Kapargatja a piritózt, játszik a késen képződő karcinogén felülettel, majd amúgy feketén, sunyi mozdulattal belenyúl vele a lekvárba, megforgatja a kést a nehézkes anyagban. Fintorog, mikor kihúzza, az orrán lecsúszik a vastag fekete keretű szemüveg, fölötte néz rá. Egy felkérés miatt feledkezett bele a témába, hónapok óta kutatja Mikszáthot, de többről lehetett szó, ez nem vitás. Máskor, ha nem ment neki az írás, megmutatta Bertnek, amivel addig elkészült, és tudtak róla beszélgetni. Egy hete nyomtatta ki neki az új tanulmány első fejezetét, és Bert látta, hogy ez a ragyogó szellemű nő nagyon nagy bajban van. Hatalmi viszonyokról akart értekezni, de egyáltalán nem úgy sikerült, ahogy tervezte; bevezetőjében szó sem volt már konzervatívokról meg liberálisokról, a politika svindlereiről vagy a lehetőségeik fölött nagyvonalú gavallérokról – Mikszáth és a felesége volt terítéken, meg a nagy kérdés, hogy valóban volt-e a történetben legalább egy erkölcsi fenomén. Azt elemezgette, milyen dolog, hogy egy férfi nem fogad el kibúvókat, bután elfordítja a fejét a biztonságot adó kerüldutak felől, annyira akarja a karriert. És amikor már kész tény, hogy tönkrement minden, büszkeségből nem húzódik vissza, legalább időlegesen az egyetlen lehetséges védőszárny alá, hanem inkább eltaszítja a társát. Nem érzel ebben valami hamisságot, kérdezte Bertha, nem érzel ebben valamit, ami ránk is vonatkozik? Ugyan drágám, válaszolta Bert erőltetett nyugalommal, és ha csak arról volt szó, hogy Jókai után kellett neki a pokol? Bertha lecsapta a kést az asztalra, lekapta a szemüvegét, és remegő hangon, könnyes szemmel a férjére meredve kérte, váljanak el azonnal. A fekete szemcsékkal teleragadt lekvár lecsöppent a késről az abroszra. Szinte vezényszóra megnyugodtak, Bertha a kezével felfogta a haját, lehajolt, nyelvét kinyújtva tüntette el az apró foltot. Én is ezt a mérgező édességet érzem a nyelvem hegyén, mondta szinte közömbösen Bert. Na látod, válaszolta Bertha. Biztosítani

akarta a férjét, hogy csak ennyiről van szó, ezért hozzátette, ha esetleg rájön, mi válthatja ki a gyereket, újra összeházasodhatnak.

Aztán már csak a tanácstalan csendre emlékszik Bert, ettek tovább, mintha mi sem történt volna. Kemény tojás is volt, keltőt megtisztított, egyiket Berthának adta. Talán azt gondolták addig, hogy méltóságon alulinak fogják majd tartani ezt a vitát. Talán úgy képzelték, hogy határozottabban tiltakoznak majd. És most annyira eltávolodtak attól, amit mondani akartak, hogy a lehetőség teljes egészében odalett. Ki sem kellett mondaniuk, hogy a megegyezésük érvénytelen; minél inkább egyetértenek, annál messzebb kerül a megoldás. Ez az ésszerűtlen lüktetés hasonlított valamennyire az Audi ringatásához – abban is hajlandó volt jelképes tartalmat látni, ahogy ő utaztatja magát Leopolddal, ahogy az ő radikális másságuk az autó szűk terében érvényesült.

Budán voltak, egy csendesnek tűnő utcában. A kocsi az út szélére húzódva állt, Leopold eleresztette a kormányt, két kezét az ölébe ejtette. Előre nézett, valahová az utca közepe felé, ahol, mint egyébként a soron végig, hatalmas házak álltak tiszteletet parancsoló kerítések mögött. Egy ilyen utcakép is tele van célzásokkal, csak Bertnek nem akarózott több szellemet kiengedni a palackból. A fák elnehezültek, egy felhő megakadt a Nap előtt, egyáltalán nem történt semmi, mintha az autó ablakára ragasztották volna a két házsor képét. A légkondicionálás hatása még tartott, elég hűvös volt a levegő. A bent ülők izmai ellazultak. Bert balra sandított, főnökének válla fölött a páratlan oldal egyik nyitott garázsába látott be, a falakon hentai posztterek, a lányok tekintetében a lelki kényszer utóhatása, pániktünetek, testüket menekülési reakcióra utaló gesztusok torzították. Csápok, hajfürtök és idomok szecessziós kavargása.

Leopold néhány mély lélegzetvétel után végighúzta a száján a kézfejét. Az arcát érő első melegebb légáramlattal erősödött Bert gyanakvása, hogy itt valamiféle beavatási szertartás zajlik, próbára teszik, hogy megfelel-e, nem tudni minek, és bosszantóan nagy ellentmondást látott a maga lassú keleti temperamentuma és Leopold gyilkos erejű választékossága között. Ahogy például most előre mutatott, az egyik házra, ahol Bert látta a kerítésen átütő kecskerágó színeit, fölötté a házig futó kocsifeljárót, s a pár lépésnyi fiatal pázsitot, melyet a hamisciprus zöldeskék, éretlen tobozai pötytyöztek, és behunyta a szemét, hiszen ezt nem kell látni, ezt nem lehet látni, épp arról szólhat ez a mai délután, hogy a képességeit kell meghaladnia. Erről az erőfeszítésről szólt tehát ez az út. Rövid ideig háramlott rá valami a lényegesből, eggyé válhatott ezzel a közeggel, érezhette, hogy nem fontos semmi más, csak ami éppen van, nem is az autóban ülnek, mert közvetlenül a feje fölött érezte a kék eget, s a lába alatt a sebhelyes aszfaltot. Nem tudta már elválasztani a rátörő remegést a másik férfi iránti rajongástól, csak annyit tudott, hogy letelt a próbaideje, és ennyi a jussa, kis ízelítő az azonosság erejéből. Ez a hihetetlen szellemi erőfeszítés, mely tán örökre összezavarja a gondolatait.

Igen, szólalt meg Leopold, látja őt bent elég gyakran, de ez más. Megilletődötten elharapta a szót, és önkéntelen mozdulattal fejet hajtott. A kesztyűtartóból előszedett egy flaskát, húzd meg, nyújtotta Bert felé. Utána ő is belekortyolt, majd újjászületve indított. Amikor befordultak az első sarkon, már ömlött belőle a szó. Elmondta, hogy a kezdetektől feljár az Elnök házához, nem tehet róla, őt feltölti, a többiek meg gondoljanak, amit akarnak. Ő a közvetítő a két világ között, ebben

merül ki a nagysága. Minden nap *monitoringozza*; eleinte még ügyelt rá, hogy ne vegyék észre, de pár hónapja szóltak neki, hogy tudják, és ráhagyják. Szóval biztonsági kockázatot nem jelent, a furcsaságokból meg amúgy is annyi van a párt háza táján, hogy eggyel több nem számít. Ebben maradtak, Leopold még azt is bevallotta Bertnek, hogy bizonyos értelemben úgy állt ehhez a jóváhagyáshoz, mintha a rebesgetett kitüntetéséről megkapta volna a hivatalos értesítést. Ez az ő tetoválása, mondta, semmi pénzért nem hagyna senkit a seggéhez érni – és percekig úgy vezetett, hogy önfeledten röhögött maga elé.

A székház előtt lett csak merevebb, beszélni azért nem kell róla, jelezte végül. Egyébként meg, nyögte, miközben szállt ki a kocsiból, sosem fogja veled senki sem közölni, milyen elhatározásra jutott. Aztán még átszólt a kocsi teteje fölött is, nem lehet tudni semmit, érted. Becsapta az ajtót, megmerevedett, majd nagyon lassan újra kinyitotta. Mintha minden eszébe jutott volna, legelőbb is az, ki áll a kocsi másik oldalán, és neki mi dolga van vele. Teljesen új képlet szerint kezdett működni, odalett a rutin, az egész ember, mint egy másik mágnes vonzásába került vasdarab, elvesztette mozdulatainak karakterét, csak csúszott egy irányba – mondhatni visszazuhant az autóba.

Beosztottja meg sem mukkant. Nem mert volna megesküdni rá, de mintha az ital, amit az elegáns, lézergravírozott fém flaskából ivott, kevert lett volna, legalábbis amit felbűfögött utána, abban külön-külön megszenvedte a rumot és a császárkörtét. Visszaült ő is, pedig nem hívták, a megszokás kötötte, hogy amíg mást nem mondanak, menni kell a vezetővel. Ezzel a lendülettel tévedt oda a szeme, nem tehetett róla, meglátta. Jó lett volna valakitől megkérdeznie, hogy egy főnökre nézve dehonesztáló-e, ha megbomlik bőre mikroflórájának egyensúlya. A világhíres zakó vállán néhány aprócska fehér pötty éktelenkedett, Leopold fejbőrének epidermisz sejtjei ezek szerint elszarusodtak. A gondolattól is izgalomba jött, hogy friss benyomásai révén sikerülhet ebből a valamiből kihúzni a szelepet, leereszteni mindent újra kezelhető méretűre, a napját, a gondjait, Leopoldot, Lurit. És Berthát.

Még egy visszafogott lázadás lehetősége is megfordult a fejében, olyan kicsike, áldozatok nélküli lázadásé, amit már-már kényelemből indít az ember, hogy tisztábban lásson. Miért is ne, ehhez az ücsörgéshez már túlképzettnek érezhette magát; csak az tartotta vissza, hogy minden új helyzet voltaképpen olyan régi, és ki tudja, most milyen mítoszban jár-ke, ücsörög. Energikus emberek kínlódása, a sérülékenység ilyen nyílt bemutatása láttán mindig provokációt sejtett, és ez itt, nézett Leopold arcába, kevertet iszik, korpás a haja, és hát, ha jobban megnézi, roppant különös, rendellenesnek mondható kopások látszottak a kormánykerék oldalán, ahol a főnöke most is szakadatlanul kapirgált a körmével. Egészen másféle elkülönítő jegeket ismert fel Bert, de igazságos kívánt maradni, akkor sem lesz az a típusú férfi, aminek Leopold gondolja. Ő csak keveset fog kérni, és úgy, hogy közben az maradjon, aki volt. Csupán egy pillantás *belülre*, csak hogy legyen egy kis meglepetés – mindez jelen esetben nem a nagy magányosok alaptétele, hanem igenis a közösségi emberé.

Audijuk mint kicsike sajka a hazugság tengerén, állt a pártközpont garázsában, s egyiküknek sem akarózott kiszállni. Annyi mindent elárultak magukról, hogy mindegy volt már, melyikük lepleződött le. Fordult a kocka, megvoltak az átváltozások, s nagyon nem szerették egymást. Hitetlenkedve hunyorogtak, milyen szarvashibákat vétettek; két savanyú, öreg arc. Nemigen emlékszem, mi történt, próbálta menteni a

helyzetet Bert, de Leopold leintette, majd felhorkant: neked akkor most eljött az időd. Majd lenézően hozzátette, nem azzal érted el, hogy felcsináltad a lányomat, mert erről azért beszélhetnénk, lenne mit. Vágott egy grimaszt, vöröslő felsőajka kifordult, véres volt, mint a császárkörte húsa. Csak nem?!, képedt el Bert, honnan tudhatná? Amikor még Lurinak sem mondta el... Alvajáróként szállt ki, s indult el a lépcsősor felé.

Haza szeretett volna menni, úgy gondolta, Bertha mellett lenne a helye. Mégis inkább Lurit hívta mobilon. A lány dühöngött, ordibált vele, megtszülhetné azzal, hogy odamegy. Nem szorult indoklásra a követelése, nem volt abban semmi góg. Kézenfekvő követelés, és mintha erősebb alapokon állna, mint a feleségéé, az egyik ugyanis produktív, míg a másik csak ott tart, hogy szeretne mással valóban produktív lenni. Valami ilyesmit egyébként mondott Bertha is, mikor kijött a zuhany alól, s meztelen hasáról leseperte a vízcseppeket: tudniillik hogy direkt vállalta el Mikszáthot, mert Mikszáth sem tudott valamit megadni a nejének, in concreto a pénzt, és ő, mármint Bert sem tud, in concreto a nagyszámú spermát, ideje hát Bertnek a nagy íróhoz, a morál bajnokához hasonlóan háttérbe húzódnia. Máshonnan nézve: ideje lenne ajtót mutatnia a feleségének. A forma nem számít, tette még hozzá. Tartozik Berthának ennyivel. Közben Luri rendületlenül harsogott a telefonban, ott tartott, hogy a barátnői a g-pontjukat töltetik fel, ő meg leragad egy ilyen senkinél, de hiába, Bert csak arra tudott összpontosítani, milyen a rosszkedvű Bertha arca, amikor megnyúlik és áttetszővé válik, mint egy jégcsap.

Vajon milyen határon merészkedett túl, vajon tényleg csupán Luri ölének bronzíve volt az a kapu, melyen innen kellett volna maradnia? Lehetséges volna, hogy Bertha megérezte rajta a másik nőt, és azért lett egyre bátrabb? Grillpartin voltak Leopoldéknál, egy nagyberuházás körüli politikai mizériát simítottak el, ezt ünnepték, mindenki elvihette a feleségét is. Úgy kellett öltözni oda is, mint akinek ambíciója van. Bertha pedig semmibe vette ezt a szempontot, induláskor egy gothic lolita lépett ki a szobából, Bert alig kapott levegőt. Azonnal lefordította magának: bármit, de egy szemernyi fehér arcbőrt sem! Bertha este még erre is rátett, odalépett Leopoldhoz, és megkérdezte, miért nem tesz cukkinet meg padlizsánt a faszénre, pedig Bert pontosan tudta, mennyire nem vega a felesége, de ott vega akart lenni, ráadásul az ujjával meg is fenyegette a házigazdát, nem lesz ebből fogyás, ha ilyen étrendet követ. Egy politikusnak jól kell festerie, mondta enyelegve, mire néhányan még köréjük is gyűltek, vajon mi lesz ebből. Erős meggyőződés nélkül nem fog menni a fogyás, ne lásson már politikusoktól ilyen *ambíciótlanságot*; és rázta csak rázta a mutatóujját Leopold orra előtt, és a jelenetnek nem akart vége szakadni. Talán egy órával és pár koktéllal később elcsípte Berthának egy másik mondatát is, fiatal, jóképű férfi állt előtte, az egyik megyei szervezet vezetője. A politikus olyan moslékon él, amilyenén akar, de mi csak ne nyitogassuk a történelmet. Ezt mondta Bert lolitája, majd halkán sikkantott, mert leesett a fogpiszkálójáról az olívbogyó.

Míg Luri vezényszavait hallgatta a telefonban, Bert legalább háromféleképpen volt féltékeny, hiszen csak kicsit vonakodott belátni, hogy valahol Leopoldra is az. Luri tiszta lap, legalább rajta nem kell sokat törnie a fejét, van két választása, elválik és elveszi, vagy szakít vele. Nem hihetta, hogy elveteti a gyereket, és utána még vele marad, amilyen sziszegve esett neki, amikor végre találkoztak a két sarokkal délebbre lévő kávézóban, erre igazán nem számíthatott. Bertha... Az a gyönyörű színű, eszes kis has, amelyen oly szépen csillogott a víz, amikor kilépett a zuhany

alól. Az a fojtogatóan eszes, élet és halál fölött döntő kicsi hasacska. Most akkor hogy van ez a termékenységgel, kérdezte Luritól, pedig nem tőle kellett volna. Lurit viszont nem érdekelték a csodák, fel sem fogta a dolognak ezt a részét, csak sorolta, mi minden vár Bertre, ha nem szán rá több időt, nem gondoskodik róla. Mikor első mérge elszállt, megenyhülve folytatta, hogyan álmodozzon majd vele, hallgassanak együtt zenét, tegye a hasára a kezét, a legkisebb félelem nélkül tegye csak oda a kezét; és ez volt az a perc, amikor elég lett a napból, Bertnek elege lett a megpróbáltatásokból. Felpattant a székről, valamit hebegett, hogy őt most valószínűleg és bizonyos értelemben gyávának fogja gondolni, de Luri és az isten is bocsássa meg, nem tud ma már senkinek sem a hasznára lenni. Nem megy, mondta Bert nagyon fanyar hangon, nyugősen, majd elszaladt.

Lendületesen futott, feszítette egy hallatlanul súlyos ellentmondás, és szomorú volt, sírni szeretett volna, mert megint arról van szó, hogy nem a-ból b-be jut el, mely képletnek a tisztaságát példaként emelte maga elé, hanem csak az idő múlik, szimpla kis tragédiája meg nem akar elévülni. Úgy látta, hogy senkivel sincs tisztában, mikor pedig soha senkit nem akart belevinni abba, hogy lemondjon róla. Biztos volt benne, hogy van ideje, Luri megeszi a süteményt, megissza a kávéját, sosem hagyott félbe semmit. Leopold sem lesz tehát egyelőre ráuszítva, egyébként is, fíngassa csak meg a lányát, hátha abból is kisül valami. De Bertha? Egyszer hányt, és hányás közben nevettek, mert azt mondta neki Bert, hogy olyan színű, mint a vizeletmintája. Ez tetszett a feleségének, mert közösen csinálták azt is, laboratóriumi praktikák, meg még a hányást is közösen csinálták, és Bert futás közben, míg kerülgette a háborgó gyalogosokat, ebben a közösködésben szerette volna felidézni az érdekeik közösségét is. Lassított, majd a meglepetéstől meg is állt.

Menjen haza, és kapjon frászt attól, ahogy Bertha fogadja? Mert Bertha mindig úgy fogadja, s bizonyára így lesz ez most is, mintha egész napját követte volna, a napjának minden rejtett tizedmásodpercét valami csúcstechnológiás sasszemmel, vagy a kis konyhai televízióján, amit a reggeli pirítóskészítéshez kapott. Figyelhette és rögzíthette volna, mégpedig úgy, hogy máris megvan a kiértékelés is, melynek birtokában mondja azt, hogy: *szia, jó napod volt*. Holott Bert tudja, hogy a felesége ilyenkor egy mondat, vagy egy gondolat folytatását várja, hogy el ne veszítse a fonalat. Annak a mondatnak vagy gondolatnak a befejezését, amit Bert a lépcsőházban szakított félbe azért, hogy rettegve belépjön. Tudás és kíváncsiság, ez volt mindig Bertha arcán; ő igazán olyan asszony volt, akiről mondhatnák, hogy nagyon tud kérdezni, csak nem tudja senki a férjén kívül, honnan származik ez a tudománya. Ott állnának az előszobában – és ez is a fantasztikum világába tartozik: nyisson be bárhogy, csendesen, lopakodva, Bertha ott van az ajtó belső oldalánál. Mintha ez a jól ismert mondat éltetné, és nem tartana már túl sokáig a levegője, minél előbb szabadulnia kell a szavaktól: *szia, jó napod volt*.

Pedig akárhogy is van, neki most haza kell mennie. Hiszen egyedül van. Leopold adakozó pillanatai mögöl sem kopik ki soha a stilus curialis, a lehető legkisebb erőfeszítéssel el lehet őt akár ebben a pillanatban is képzelni, hogy Bert aktája fölé hajolva díszes tollával aláhúzogatja a támadási területet nyújtó tényeket, a jellemzések mélyrétegeiben megbúvó árulkodó árnyalatokat, és bizonyára különféle jeleket helyez el lapszélen, melyeket csak és csakis ő ért, mert a prekonceptiói tekintetében kizárólagosságot akar élvezni, most és mindörökkön örökké. És Luri,

akinek senki sem elég nagy ahhoz, hogy imponáljon, és akkor egy ilyen félkész emberbe, mint ő, aki nem szép, nem okos, és feltehetően még nem is jellemes, ellenben szúrós szaga van a vezeklés vágyától, és ha csak teheti, igyekszik temperálni az indítékait, egy ilyenbe beleszeressen...

Futott Bert, ahogy csak bírta, átszaladt egy piroson, még egyszer kimondta magában, igaz lehet-e, hogy *beleszeressen*. Nincs terebélyes és tehetős rokonsága, idejétmúltan önerőből érvényesülő típus, akinek épp ezért nem álláspontja van, hanem megélhetési gondja, egy svihák, egy meztelen király, számos sebből vérző moralista, hamis látszatok szerelmese, aki a hűtlenséget választotta az ihletett percek helyett, s aki büntudattal határolódik el a nyilvánvaló büntől. Mindehhez még pacifista és halálbüntetés-ellenes. És hirtelen nagyon kicsinek érezte magát, kívülről, mi több, felülről látta magát, talán éppen ugyanazon a sasszemen át, mellyel Bertha követte. Látta az apró pontnyi kis emberkét, aki ebben a látószögben sem képes kitűnni semmivel, ruhájának színe felolvad a többi közt, az árnya is ugyanúgy sötétlik, a lihegése, a szava, de még a gondolata sem hallatszik föl semeddig sem, annyira minden nyithatatlan kapcsot magára fordítóan átlagos, hogy az felháborító. Látta, hogyan fut át egy újabb piroson, és oldalról milyen sebességgel érkezik egy kis piros Suzuki, még ez is, hogy egy Suzuki, és fentről bemérhette, milyen ívben repül föl az ütközést követően – hasztalan erőlködések ezek, ötlött föl benne utoljára, aztán sötét lett.

A sas pislogott egyet.

Mély és fáradt volt Bertha hangja. Szia, mondta álmosan. Bárhogy ragyogott is a szeme, csupa borulat volt minden a kórteremben. Űlt a kórházi ágy szélén, nem ért hozzá semmihez, nem hiányoztak most az ígéretek. Aránytalan lett volna mindent kettejükre szűkíteni.

Fáradtnak érezte magát Bert, de semmi különös tapasztalata nem származott abból, hogy életben maradt. Az viszont zavarta, hogy valamiért képtelen beszélni. Meg akarta fogni Bertha kezét, hogy a szorításából érezze, léteznek-e még azok a bizonyos törekvések.

Elaludt, s mikor újra felnézett, Leopold fejét látta, elegáns motozását, tüsténkedését, pár fojtott hangú utasítását hallhatta. Nincs semmi baj, mondta aztán fölé hajolva, rendeztem a kis ügyeidet. Egészen közönséges öröm sugárzott a tekintetéből. Tudod, mondta, ő a hamis látszatok mestere, amilyen fiatal, annyira ügyes ebben. Bertnek csak lassan esett le, hogy Luriról van szó. Gyerekként is sokat betegeskedett, az én Lurim ezért szereti annyira a kényelmet, ahogy az lenni szokott, a rosszat hozta ki belőle. Aztán meg... Hallani sem akar az érzelmi függetlenségről, pedig anélkül a mai világban... És amikor jött ez a kórság, ez a rettenet, ráadásul mindig is szorongó természetű volt, érted, babonák és sejtések, és akkor a huzamos idegfeszültség, azt is mondták az orvosok, hogy sokat nyomott a latban, a fiatalkori rák nagyobb arányban üt halálosat, ha ilyen a páciens. Bert mozdulni se mert, nem is pislogott. Teenage cancer trust, hangsúlyozta büszkén az apa, a hatalmas Leopold, onnan is intéztem volna pénzt, ismerős mondta, de csak húsz év alattiaknak adnak. A politika meg tudod milyen, nem kérhet, csak elvehetne, de az a bukás. Ő tiszta ember. Egy szóval nincs zabigyerek, megnyugodhatsz, veregette meg Bert vállát széles tenyerével, majd meg is szorongatta kicsit. Te kis hülye, mondhattam volna azonnal is, leleplezhettem volna előtted Lurit, de inkább téged akartalak leleplezni. Teszt volt. Érted?

Most már meg akarta volna érinteni Bert is, csak hogy elhitesse, minden igazi körülötte, de képtelen volt mozdulni. Becsukta a szemét, de Leopold hangját nem tudta kizárni. Félt a drága, hogy a ráktól beszarsz. Hogy gondolhatta, hogy egy gyerektől nem szarsz be, nevetett fátyolosan. Szegény, mind sápadtabb, megfigyelted? És lefogyott. Mostanában indultak a durvább kezelések.

Hosszú csend következett.

Na, te se aranyozod be a betegsége napjait, jól sejtem? Ezzel lezártnak vette a beszélgetést, felállt, kicsit nézte még, milyen makulátlanul fehér Bert arca, majd kiment.

Bert semmi mást nem akart csinálni, csak kívülről figyelni magát. Elmondani valakinek, látja, hogy most itt fekszik az ágyon. Remegett a szégyentől, ha rágondolt.

